

INFORMATĪVAIS ZIŅOJUMS

PAR EIROPAS CILVĒKTIESĪBU TIESAS LĒMUMU

LIETĀ *YELVERTON INVESTMENTS B.V. UN CITI PRET LATVIJU*

I. KOPSAVILKUMS

1. Eiropas Cilvēktiesību tiesa (turpmāk – Tiesa) 2014.gada 11.decembrī pasludināja 2014.gada 18.novembrī pieņemto lēmumu lietā *YELVERTON INVESTMENTS B.V. un citi pret Latviju*, svītrotot šo sūdzību no izskatāmo lietu saraksta, bet vienlaikus uzliekot Latvijai pienākumu izmaksāt vienam no sūdzības iesniedzējiem atlīdzību par tiesāšanās izdevumiem 5 000 EUR apmērā.
2. Lietā sūdzību bija iesniegušas četras juridiskas personas – Nīderlandē reģistrētā *Yelverton Investments B.V.*, Austrijā reģistrētā *IAG Industrieanlagen GMBH*, Latvijā reģistrētā SIA IAG un Nīderlandē reģistrētā *Yelverton Investment B.V.* (turpmāk – iesniedzēji) – kuras uzskatīja, ka Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta priekšsēdētāja tiesības iesniegt protestus par tiesas spriedumiem, kas jau ir stājušies spēkā, neatbilst tiesiskās paļāvības un tiesu neatkarības principiem, un tādēļ pārkāpj Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (Konvencija) 6.pantā garantētās tiesības uz taisnīgu tiesu. Tiesa savā 2014.gada 18.novembra lēmumā norādīja, ka laikā kopš sūdzības iesniegšanas ir stājies spēkā jauns normatīvs regulējums, turklāt identisku iesniedzēju sūdzību jau ir izskatījusi Satversmes tiesa, pēc kuras Augstākā tiesa noraidīja iesniedzēju lietā iesniegto Senāta Civillietu departamenta priekšsēdētāja protestu. Tiesa atzina, ka tādējādi sūdzībā identificētā problēma nacionālā līmenī jau ir novērsta, un sūdzības tālāka izskatīšana Tiesā nav pamatota.
3. Vienlaikus Tiesa, ievērojot Tiesas Reglamenta 43.punkta 4.apakšpunktu, uzskatīja par nepieciešamu izlemt iesniedzēju pieteikumu par tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu. Tiesa šo pieteikumu apmierināja daļēji, prasīto 75 710.91 EUR vietā piešķirot 5 000 EUR izmaksāšanai SIA IAG.
4. Tā kā Tiesas lēmums stājas spēkā tā pasludināšanas dienā un nav pārsūdzams, vienīgais jautājums, kuru nepieciešams izlemt Ministru kabineta sēdē, ir par Tiesas piespriestās atlīdzības 5 000 EUR apmērā izmaksāšanu.

Deklasificēšanas pamatojums: AM 31.03.2023. vēstule Nr. 72-7425 2.pielikums

I. Stafecka
21.03.2024.

II. IEVADS

5. 2012.gada 3.septembrī Tiesa tika iesniegta iesniedzēju sūdzība par iespējamu Konvencijas 6.panta (tiesības uz taisnīgu tiesu – tiesas neatkarība un objektivitāte) pārkāpumu Latvijā.
6. 2013.gada 18.janvārī Tiesa nosūtīja sūdzību Latvijai, lūdzot sniegt Latvijas valdības apsvērumus par sūdzības pieņemamību izskatīšanai un par tās būtību. Latvijas valdības apsvērumi Tiesā tika iesniegti 2013.gada 10.maijā, savukārt 2013.gada 12.septembrī Tiesā tika iesniegti Latvijas turpmākie apsvērumi, kā arī komentāri par iesniedzēju prasību par taisnīgu atlīdzību.
7. Saskaņā ar 2014.gada 1.jūlija Ministru kabineta noteikumu Nr.355 „Noteikumi par pārstāvību starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās” 10.7.apakšpunktu, šī ziņojuma mērķis ir informēt Ministru kabinetu par Tiesas 2014.gada 18.novembra lēmumu, kas uzliek Latvijai pienākumu izmaksāt vienam no iesniedzējiem kompensāciju par tiesāšanās izdevumiem.

III. LIETAS FAKTI

8. Sūdzības iesniedzēji ir četras juridiskas personas, AS „Ventbunkers” akcionāres – Nīderlandē reģistrētā *Yelverton Investments B.V.*, Austrijā reģistrētā *IAG Industrieanlagen GMBH*, Latvijā reģistrētā SIA IAG un Nīderlandē reģistrētā *Yelverton Investment B.V.* (turpmāk – iesniedzēji).
9. 2011.gada 13.decembrī Ventpils tiesa apmierināja iesniedzēju prasību un atzina 2009.gada 18.decembra AS „Ventbunkers” akcionāru sapulci par nenotikušu, un šajā sapulcē pieņemtos lēmumus un AS „Ventbunkers” padomes izmaiņas atzina par spēkā neesošiem. Šis spriedums netika pārsūdzēts, un 2012.gada 3.janvārī tas stājās spēkā.
10. 2012.gada 23.martā, izmantojot Civilprocesa likuma 483.pantā paredzētās tiesības, Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta priekšsēdētājs iesniedza protestu par 2011.gada 13.decembra Ventpils tiesas spriedumu, atsaucoties uz materiālo un procesuālo normu būtiskiem pārkāpumiem. 2012.gada 26.aprīlī trīs Augstākās tiesas Senāta senatori rīcības sēdē izskatīja iesniegto protestu un nolēma ierosināt kasācijas tiesvedību.
11. 2012.gada 15.maijā iesniedzēji iesniedza konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesā par Civilprocesa likuma 483., 464.panta pirmās daļas, 465.panta pirmās daļas neatbilstību Satversmes 92.pantam.
12. 2012.gada 23.maijā Augstākās tiesas Senāts nolēma apturēt tiesvedību lietā līdz Satversmes tiesa izlems jautājumu par lietas ierosināšanu.
13. 2012.gada 8.jūnijā Satversmes tiesa pieņēma lēmumu par lietas ierosināšanu par Civilprocesa likuma 483.panta daļā par Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta priekšsēdētāja tiesībām iesniegt protestu atbilstību Satversmes 92.pantam, un atteicās ierosināt lietu par pārējām iesniedzēju sūdzībām¹.

¹ http://www.satv.tiesa.gov.lv/upload/2012_85_ieros_CPL_Senata%20protests.pdf

14. 2012.gada 3.septembrī iesniedzēji vērsās Tiesā, un, atsaucoties uz Konvencijas 6.pantu, sūdzējās, ka ir pārkāptas viņu tiesības uz lietas izskatīšanu neatkarīgā un objektīvā tiesā, jo Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta priekšsēdētājs gan iesniedza protestu par iesniedzējiem labvēlīgo Ventspils tiesas spriedumu, gan arī noteica kārtību, kādā šis protests tiks izskatīts.
15. 2012.gada 29.novembrī Saeima pieņēma grozījumus Civilprocesa likumā, kas paredzēja, ka no 2013.gada 1.janvāra Civilprocesa likuma 483.pantā vārdi "Augstākās tiesas priekšsēdētājs, Senāta Civillietu departamenta priekšsēdētājs vai ģenerālprokurors" tiek aizstāti ar vārdiem "ģenerālprokurors vai Ģenerālprokuratūras Personu un valsts tiesību aizsardzības departamenta virsprokurors". Proti, no 2013.gada 1.janvāra zaudēja spēku norma, kuras piemērošana bija iesniedzēju sūdzības Tiesā iemesls.
16. 2013.gada 14.maijā Satversmes tiesa pasludināja spriedumu lietā Nr.2012-13-01², atzīstot Civilprocesa likuma 483. pantu daļā par Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta priekšsēdētāja tiesībām iesniegt protestu (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2013. gada 1. janvārim) par neatbilstošu Satversmes 92. panta pirmajam teikumam. Satversmes tiesa arī noteica, ka lietas, kas ierosinātas pēc Senāta Civillietu departamenta priekšsēdētāja protesta, izspriežamas paplašinātā Senāta sastāvā, nodrošinot Satversmes 92. pantā garantētās personu tiesības uz objektīvu tiesu.
17. 2013.gada 29.maijā Augstākās tiesas Senāts septiņu tiesnešu sastāvā izskatīja lietu par Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta priekšsēdētāja iesniegto protestu. Senāts atzina, ka priekšroka dodama teorētiski pamatotajai un Tiesas daudzkārt atgādinātajai koncepcijai bez ārkārtējas vajadzības necaurskatīt no jauna jau spēkā stājušos tiesas spriedumus³, un nolēma atstāt negrozītu Ventspils tiesas 2011.gada 13.decembra spriedumu, bet protestu noraidīt.

IV. TIESAS SECINĀJUMI

18. Savā lēmumā Tiesa norāda, ka tās pienākums ir izvērtēt, vai trīs būtiskie notikumi pēc sūdzības iesniegšanas 2012.gada septembrī, proti, grozījumi normatīvajā regulējumā (skatīt 15.rindkopu augstāk), Satversmes tiesas spriedums (skatīt 16.rindkopu augstāk) un lietas izskatīšana Augstākajā tiesā septiņu tiesnešu sastāvā (skatīt 17.rindkopu augstāk) ļauj secināt, ka sūdzībā identificētā problēma jau ir atrisināta nacionālā līmenī un ka tādēļ šī sūdzība var tikt svītrotā no Tiesā izskatāmo lietu saraksta saskaņā ar Konvencijas 37.panta 1.punktu⁴.
19. Tiesa visupirms secina, ka iemesli, kādēļ iesniedzēji bija vērsušies Tiesā, vairs nepastāv, jo 2013.gada 29.maijā iesniegtais protests tika noraidīts⁵.
20. Turpinājumā pievērosoties jautājumam par to, vai Latvijas iestādes ir pienācīgi izvērtējušas un novērsušas sūdzības iemeslus, Tiesa norāda, ka uz nākotni vērsti grozījumi normatīvajā regulējumā vieni paši nebūtu uzskatāmi par pienācīgu

² <http://www.satv.tiesa.gov.lv/upload/spriedums-2012-13-01.pdf>

³ Augstākās tiesas Senāta 2013.gada 29.maija spriedums lietā SPC-1/2013, 12.6.rindkopa.

⁴ Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2014.gada 18.novembra lēmums lietā *Yelverton Investments B.V. un citi pret Latviju*, 34.rindkopa.

⁵ Turpat, 36.rindkopa.

atlīdzinājumu, jo tie nekādi neietekmēja iesniedzēju lietā iesniegtā protesta izskatīšanu⁶. Taču lietas izskatīšana Satversmes tiesā, Satversmes tiesas secinājumi, kā arī iesniegtā protesta noraidīšana Tiesai ļāva secināt, ka iesniedzēju sūdzībā identificētā problēma ir pienācīgi izvērtēta un novērsta⁷.

21. Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 43.punkta 4.apakšpunktu, gadījumā, ja Tiesa nolēmj svītrot sūdzību no izskatāmo lietu saraksta, tā joprojām var lemt par tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu sūdzības iesniedzējiem. Lai gan šādi gadījumi ir salīdzinoši reti, Latvijas lietās šādi precedenti jau ir bijuši, piemēram, kad Tiesas Lielā palāta 2007.gada 7.decembra spriedumos nolēma svītrot no izskatāmo lietu saraksta lietas *Ševanova pret Latviju* un *Kaftailova pret Latviju*, vienlaikus uzliekot Latvijai pienākumu izmaksāt sūdzības iesniedzējiem kompensāciju par tiesāšanās izdevumiem⁸.
22. Arī lietā *Yelverton Investments B.V. un citi pret Latviju* Tiesa uzskatīja par nepieciešamu izlemt iesniedzēju pieteikumu par tiesāšanās izdevumu atlīdzināšanu. Tiesa šo pieteikumu apmierināja tikai daļēji, prasīto 75 710.91 EUR vietā piešķirot 5 000 EUR izmaksāšanai SIA IAG⁹.

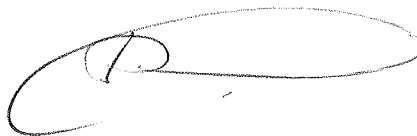
V. MINISTRU KABINETĀ IZLEMJAMĀIS JAUTĀJUMS

23. Atšķirībā no Tiesas spriedumiem, Tiesas lēmumi nav pārsūdzami un stājas spēkā to pasludināšanas dienā. Turklāt lēmums lietā *Yelverton Investments B.V. un citi pret Latviju* ir tikai procesuāls, proti, tajā netiek pēc būtības vērtēta iesniedzēju sūdzība, kas savukārt nozīmē, ka vienīgais Ministru kabinetā izlemjamais jautājums ir par Tiesas piešķirtās kompensācijas 5 000 EUR apmērā izmaksāšanu SIA IAG.
24. Saskaņā ar Tiesas 2014.gada 18.novembra lēmumā noteikto, šī kompensācija izmaksājama trīs mēnešu laikā no tā pasludināšanas dienas (2014.gada 11.decembris), proti, līdz 2015.gada 11.martam.

Iesniedzējs: ārlietu ministrs

E.Rinkevičs

Vīza: valsts sekretāra p.i.

P.Vaivars

22.01.2015

1193

K.Līce

Latvijas pārstāve starptautiskās cilvēktiesību institūcijās

Tālr. 67016340; fakss 67283335

E-pasts: kristine.lice@mfa.gov.lv

⁶ Turpat, 38.rindkopa.

⁷ Turpat, 39.- 41.rindkopa.

⁸ Skatīt arī Ministru kabineta 2008.gada 19.februāra sēdes protokola Nr.11 23.§.

⁹ Supra7, 45.- 48.rindkopa.